

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁR ÉS INFORMÁCIÓS KÖZPONT

1051 Budapest, Arany János utca 1.

**ESZKÖZÖK ÉS FORRÁSOK
ÉRTÉKELÉSI SZABÁLYZATA**

Hatályos: 2013. január 1. napjától

Jóváhagyta: *Dr. Monok István*

főigazgató

ph.

ESZKÖZÖK ÉS FORRÁSOK ÉRTÉKELÉSI SZABÁLYZATA

I.

A SZABÁLYZAT ELKÉSZÍTÉSÉNEK CÉLJA, TARTALMA

Az értékelési szabályzat elkészítésének célja, hogy abban

- a számvitelről szóló, többször módosított 2000. évi C. törvényben (továbbiakban: Szt.), valamint az államháztartás szervezetei beszámolási és könyvvezetési kötelezettségéről szóló, többször módosított 249/2000. (XII. 24.) Korm. rendeletben (továbbiakban: Korm. rendelet) rögzített előírások alapján meghatározásra kerüljenek azok az értékelési elvek, módszerek, amelyekkel a *Magyar Tudományos Akadémia Könyvtár és Információs Központ* (1051 Budapest, Arany János utca 1.sz.) az eszközeinek és forrásainak mérlegértékét megállapítja, továbbá
- rögzítésre kerüljenek azok az értékelési szabályok, amelyek alkalmazása - a számviteli törvény, valamint a Korm. rendelet felhatalmazása alapján - az intézet döntésén alapul.

A Könyvtár értékelési szabályzata a - számviteli törvény, valamint a Korm. rendelet végrehajtására vonatkozóan - a következő témákhoz kapcsolódóan tartalmaz előírásokat:

1. A mérlegben szereplő eszközök értékelésének általános szabálya.
2. Az immateriális javak, tárgyi eszközök, befektetett pénzügyi eszközök érték helyesbítésének általános szabálya.
3. Az eszközök bekerülési (beszerzési) értékének tartalma.
4. Térítésmentesen átvett eszközök, ajándékként, hagyatékként kapott eszközök, a többletként fellelt eszközök, valamint a követelések fejében átvett eszközök értékelése.
5. Az egyes eszközök értékelése.
6. Államháztartás szervezte alapítása, átszervezése esetén az alapító, az irányító szerv döntése alapján véglegesen átadott, valamint vagyonnevelésbe vett eszközök bekerülési értéke.
7. Külföldi pénzügyi értékre szóló eszközök és kötelezettségek forintértékének meghatározása.
8. Az értékvesztés elszámolásának, visszairásának feltételrendszere.
9. A mérlegben szereplő források értékelésének általános szabálya.

II.

ESZKÖZÖK ÉRTÉKELÉSÉNEK SZABÁLYAI

1. A mérlegben szereplő eszközök értékelésének általános szabályai

A Szt.-ben, valamint a Korm. rendeletben foglalt előírások alapján

—a befektetett eszközöket,

—a forgóeszközöket

a Szt., valamint a Korm. rendelet szerinti bekerülési (beszerzési) értéken kell értékelni, csökkentve azt a Szt.-ben, valamint a Korm. rendeletben rögzített, továbbá a Könyvtár Számviteli politikájában meghatározott értékcsökkenés, illetve értékvesztés összegével, növelve azt a Szt. és Korm. rendelet, valamint intézetünk Számviteli politikája szerinti visszaírás összegével.

2. Az immateriális javak, tárgyi eszközök érték helyesbítésének általános szabálya

Amennyiben a tevékenységet tartósan szolgáló vagyoni értékű jog, szellemi termékek, tárgyi eszköz (kivéve a beruházásokat, a beruházásra adott előlegeket) piaci értéke jelentősen meghaladja az adott eszköz visszaírás utáni könyvszerinti (bekerülési) értékét, ezen eszközt piaci értéken is értékelheti Könyvtárunk.

Ez esetben a visszaírás utáni könyv szerinti (bekerülési) érték és a piaci érték különbözetét az eszközök között "Érték helyesbítés"-ként, a források között a saját tőkén belül - az érték helyesbítés összegével megegyezően - "Értékelési tartalék"-ként kell kimutatni.

A Könyvtár nem kíván élni az immateriális javak, tárgyi eszközök - Szt. 57.§ (3), valamint a Korm. rendelet 32/A. § (5) bekezdésében biztosított - piaci értékre történő átértékelésének lehetőségével, ezért az érték helyesbítésre vonatkozó szabályozást nem alkalmazza.

3. Az eszközök bekerülési (beszerzési) értékének tartalma

A Szt. előírása alapján bekerülési (beszerzési) érték az eszközök megszerzése, létesítése, üzembe helyezése érdekében az üzembe helyezésig, a raktárba történő beszállításig felmerült, az eszközökhöz egyedileg hozzákapcsolható tételek együttes összege.

3.1. A vásárolt eszközök bekerülési (beszerzési) értéke

A bekerülési (beszerzési) érték

— az engedményekkel csökkentett, a felárakkal növelt vételárat,

- a szállítási és rakodási,
- alapozási,
- szerelési,
- üzembe helyezési,
- beszerzéssel kapcsolatos közvetítői költségeket, továbbá
- a bizományi díjat,
- a beszerzéshez kapcsolódó adókat (a beszerzéskor fizetett fogyasztási adót, jövedéki adót),
- a vámterhet (vámot, vámpótlékot, vámkezelési díjat)

foglalja magában.

A bekerülési (beszerzési) érték részét képezi továbbá az eszközök beszerzéséhez szorosan kapcsolódó

- vagyonszerzési illeték,
- az előzetesen felszámított, de le nem vonható általános forgalmi adó (csak tételes!),
- a jogszabályon alapuló hatósági igazgatási, szolgáltatási díj,
- egyéb hatósági igazgatási, szolgáltatási eljárási díj (környezetvédelmi termékdíj, szakértői díj),
- az eszköz beszerzéséhez, előállításához közvetlenül kapcsolódóan igénybe vett hitel, kölcsön
 - * felvétele előtt fizetett bankgarancia díja,
 - * szerződésben meghatározott, a hitel igénybevétele miatt fizetett kezelési díj, folyósítási jutalék, a hitel igénybevételeig felszámított rendelkezésre tartási jutalék,
 - * szerződés közjegyzői hitelesítésének díja,
 - * felvétele után az eszköz üzembe helyezéséig, a raktárba történő beszállításig terjedő időszakra elszámolt (időszakot terhelő) kamat.
- a beruházáshoz közvetlenül kapcsolódó - az eszköz üzembe helyezéséig terjedő időszakra elszámolt (időszakot terhelő) - biztosítási díj (például a szállítmány biztosítási díja) [Az általános biztosítás keretében fizetett díj nem része a beszerzési értéknek]; továbbá
- a beruházáshoz, a vagyoni értékű joghoz közvetlenül kapcsolódó - devizaszámlán meglévő devizakészlettel nem fedezett - devizakötelezettségnek az eszköz üzembe helyezéséig terjedő időszakra elszámolt árfolyam különbözete, függetlenül attól, hogy az árfolyamnyereség vagy árfolyamvesztés,

— a beruházás tervezés, a beruházás előkészítés, a beruházás lebonyolítás, az új technológia elsajátítás (a betanítás) díjai, közvetlen költségei.

Ha a tárgyi eszköz beszerzéséhez igénybe vett hitel, kölcsön (beruházási hitel) több eszköz beszerzését finanszírozza részben vagy egészben, akkor az üzembe helyezésig felmerült kamatot az egyes eszközök között azok beszerzési költségei arányában kell megosztani.

Ha a beruházási hitellel finanszírozott eszközök üzembe helyezése nem egyidejűleg történik, akkor is az előbbiek szerint kell eljárni, azzal, hogy az üzembe helyezett eszközökre jutó, üzembe helyezés utáni kamatot egyéb folyó kiadásként kell elszámolni.

A fizetett kamatokhoz hasonlóan kell eljárni a beruházáshoz, az egyes tárgyi eszközökhöz közvetlenül kapcsolódó

- biztosítási díj,
- bankgarancia díj,
- a hitel igénybevétele miatt fizetett kezelési költség, folyósítási jutalék,
- a hitel igénybevételeig felszámított rendelkezésre tartási jutalék, valamint
- a szerződés közjegyzői hitelesítésének díja.

Amennyiben a bizományi díj, a lebonyolítási díj, a tervezés, az előkészítés költsége több tárgyi eszközhöz kapcsolódik, a számlázott összeget azok beszerzési költségei arányában kell megosztani.

A bekerülési (beszerzési) érték részét képező, az előzőekben felsorolt tételeket a gazdasági esemény megtörténte után a pénzügyi rendezéskor kell számításba venni a számlázott, a kivetett összegben.

Amennyiben az üzembe helyezés, a raktárba történő beszállítás megtörtént, de a számla, a megfelelő bizonylat nem érkezett meg, a fizetendő összeget az illetékes hatóság nem állapította meg, és ezért a pénzügyi rendezés sem teljesülhetett, akkor az adott eszköz értékét a rendelkezésre álló dokumentumok (szerződés, piaci információ, jogszabályi előírás) alapján kell meghatározni és a negyedév végén állományba venni. Az így meghatározott érték és a későbbiekben ténylegesen fizetett összeg közötti különbözettel a bekerülési értéket módosítani kell.

A bekerülési (beszerzési) értéknek nem része

- a levonható előzetesen felszámított általános forgalmi adó, továbbá
- az általános forgalmi adóról szóló törvény szerint ellenérték arányában megosztott előzetesen felszámított általános forgalmi adó le nem vonható hányada.

4. Térítésmentesen átvett eszközök, ajándékként, hagyatékként kapott eszközök, a többletként fellelt eszközök, valamint a követelések fejében átvett eszközök értékelése

A térítésmentesen (visszaadási kötelezettség nélkül) átvett eszközök bekerülési (beszerzési) értéke - ha jogszabály eltérően nem rendelkezik - az eszközöknek az állományba vétel időpontjában ismert piaci, forgalmi értéke.

Amennyiben az eszköz térítés nélküli átadása-átvétele a Magyar Tudományos Akadémia intézményei között történik, az átvevő szervezetnek az adott eszközt az átadó által közölt - az átadó könyveiben szereplő - bruttó értéken kell nyilvántartásba venni. Ezzel egyidejűleg az átvevőnek az eszköz átadás időpontjáig - az átadónál időarányosan - elszámolt értékcsökkenés összegét is nyilvántartásba kell venni.

A térítésmentes (társadalmi) munkával létrehozott eszközök, továbbá az ajándékként, hagyatékként kapott eszköz, valamint a többletként fellelt eszközöket az állományba vétel időpontja szerinti piaci, forgalmi értéken kell a könyvekbe felvenni.

A követelések fejében átvett eszközöket, ha jogszabály, szerződés, megállapodás eltérően nem rendelkezik, akkor a kiváltott követelések összegével azonos összegben kell értékelni.

A forgalmi, piaci értéket adatok, információk alapján dokumentálni kell.

A dokumentumok elkészítéséért a gazdasági igazgatóhelyettes felelős.

A forgalmi, piaci érték jóváhagyására a Könyvtár igazgatója jogosult.

5. Egyes eszközök értékelése

5.1. Immateriális javak

5.1.1. Az immateriális javak bekerülési (beszerzési illetve előállítási) értéke

Az immateriális javak bekerülési (beszerzési) értéke - a II/3.1. pontban leírtakra figyelemmel - a következőkből tevődik össze:

- a.) A vagyoni értékű jogok bekerülési (beszerzési) értéke megszerzésükért fizetett összeg.
- b.) A szellemi termék bekerülési (beszerzési) értéke az érte fizetett, a Szt.-ben meghatározott tartalmú ellenérték.

Az immateriális javak bekerülési (beszerzési) értékét dokumentálni, bizonylatolni kell.

Az immateriális javak bekerülési (beszerzési) értékének meghatározásáért,

dokumentálásáért a gazdasági igazgatóhelyettes felelős.

5.7.2. Az immateriális javak könyvviteli mérlegben szereplő értéke

A mérlegben az immateriális javakat bekerülési értéken, illetve ezen bekerülési értéknek az elszámolt terv szerinti és terven felüli értékcsökkenési leírással csökkentett, a terven felüli értékcsökkenési leírás visszaírt összegével növelt könyv szerinti értéken kell kimutatni.

Az immateriális javak terven felüli értékcsökkenésének meghatározásához és annak visszaírásához biztosítani kell az adatok összegyűjtését, az információk feldolgozását, valamint a terven felüli értékcsökkenési leírására és annak visszaírására vonatkozó javaslat elkészítését.

A terven felüli értékcsökkenés, valamint annak visszaírására vonatkozó javaslat elkészítésének határideje: december 31.

A terven felüli értékcsökkenés, valamint annak visszaírására vonatkozó javaslat elkészítéséért a gazdasági ügyintéző felelős.

5.2. Tárgyi eszközök

5.2.1. A tárgyi eszközök bekerülési (beszerzési) értéke

A jelen szabályzat II/3.1. pontjaiban leírtakon túl:

- a tárgyi eszköz biztonságos üzemeltetéséhez, rendeltetésszerű használatához szükséges - és a tárgyi eszköz beszerzésével egy időben vagy annak üzembe helyezéséig beszerzett - tartozékok, tartalék alkatrészek beszerzési értéke függetlenül attól, hogy az a tárgyi eszköz számlázott értékében vagy külön számlában jelenik meg - a tárgyi eszköz bekerülési (beszerzési) értéke részének tekintendő,
- a tárgyi eszköznél értéket növelő bekerülési (beszerzési) értéként kell figyelembe venni
 - = a meglevő tárgyi eszköz bővítésével, rendeltetésének megváltoztatásával, átalakításával, élettartamának növelésével összefüggő munka, továbbá
 - = az elhasználódott tárgyi eszköz eredeti állaga (kapacitása, pontossága) helyreállítását szolgáló felújítási munka ellenértékét, kivéve a tárgyi eszköz folyamatos, zavartalan, biztonságos üzemeltetését szolgáló javítási, karbantartási munkát,
 - = ingatlan beszerzése esetén az ingatlan értékébe beszámított, korábban a bérleti jog megvásárlása címén fizetett, bérleti jogként kimutatott (még le nem írt) összeg.
- Egy adott beruházás miatt lebontott és újraépített épület, építmény bontásának

költségeit az adott beruházás bekerülési értékébe be kell számítani.

- Építési telek (földterület) és rajta lévő épület, építmény egyidejű beszerzése esetén, amennyiben az épületet, az építményt rendeltetésszerűen nem vesszük használatba (az épület, építmény rendeltetésszerűen nem hasznosítható), akkor az épület, építmény beszerzési, bontási költségeit, továbbá a vásárolt teleknek építkezésre alkalmassá tétele érdekében végzett munkák költségeit a telek (földterület) értékét növelő beszerzési költségként kell elszámolni a telek (a földterület) bontás utáni (az üres telek) piaci értékének megfelelő összegig. Az ezt meghaladó költségeket a megvalósuló beruházás (az épület, építmény) bekerülési (beszerzési) értékeként kell figyelembe venni.

A tárgyi eszközök bekerülési (beszerzési) értékét dokumentálni, bizonylatolni kell.

A bekerülési (beszerzési) érték dokumentálásáért, bizonylatolásáért a gazdasági ügyintéző felelős.

5.2.2. A tárgyi eszközök könyvviteli mérlegben szereplő értéke

A mérlegben a tárgyi eszközöket bekerülési értéken, illetve ezen bekerülési értéknek az elszámolt terv szerinti és terven felüli értékcsökkenési leírással csökkentett, a terven felüli értékcsökkenési leírás visszaírt összegével növelt könyv szerinti értéken kell kimutatni

A tárgyi eszközök terven felüli értékcsökkenésének meghatározásához és annak visszaírásához biztosítani kell az adatok összegyűjtését, az információk feldolgozását, valamint a terven felüli értékcsökkenési leírására és annak visszaírására vonatkozó javaslat elkészítését.

A terven felüli értékcsökkenés, valamint annak visszaírására vonatkozó javaslat elkészítésének határideje: december 31.

A terven felüli értékcsökkenés, valamint annak visszaírására vonatkozó javaslat elkészítéséért a gazdasági ügyintéző felelős.

5.3. Készletek

5.3.1. A vásárolt új készletek bekerülési (beszerzési) értéke

A bekerülési (beszerzési) érték fogalmát jelen szabályzat II/3.1 pontja rögzíti részletesen.

5.3.2. A vásárolt új készletek könyvviteli mérlegben kimutatott értéke

A mérlegben a vásárolt készletet bekerülési értéken, illetve a Szt., és a jelen értékelési szabályzat alapján elszámolt értékvesztéssel csökkentett, az értékvesztés visszaírt összegével növelt könyv szerinti értéken kell kimutatni.

A bekerülési (beszerzési) értéken való értékeléshez Könyvtárunk a FIFO elv szerint meghatározott beszerzési áron történő értékelési eljárást alkalmazza.

A FIFO módszer a beszerzési áron történő értékelés azon formája, amelynél a zárókészleteket a legutolsó vásárlások alapján kell értékelni.

Ez a módszer feltételezi az indokolt fogyasztási / kifogyási / sorrend megtartását.

A FIFO módszer alkalmazása során a felhasználás, illetve értékesítés esetén mindig a legrégebben meglévő /legkorábban bekerült / készlet értékét kell kivezetni, így a mérlegben a mérleg fordulónapján meglévő készlet értéket az utolsó beszerzések határozzák meg.

5.3.4. Követelések könyvviteli mérlegben kimutatott értéke

A könyvviteli mérlegben követelésként kell kimutatni

- a jogszabályokban meghatározott és az államháztartás szervezte által előírt, de még ki nem egyenlített összegeket, az államháztartás szervezete által teljesített, és elfogadott (dokumentált)
az igénybe vevő által szerződésekből jogszerűen eredő, elfogadott, elismert termékek értékesítéséből és szolgáltatások nyújtásából származó - általános forgalmi adót is tartalmazó - pénzürtékben kifejezett fizetési igényeket, a vevők által elismert írásbeli nyilatkozatuk alapján.
- a rövid lejáratú kölcsönöket, visszerhesen átadott pénzeszközöket.

A könyvviteli mérlegben a követelést az elfogadott, elismert összegben, illetve a Szt., és a jelen értékelési szabályzat alapján elszámolt értékvesztéssel csökkentett, az értékvesztés visszaírt összegével növelt könyv szerinti értéken kell kimutatni.

A követelések kimutatásának, állományba vételének, mérlegben történő szerepeltetésének alapvető követelménye, hogy a partner cég, az adós a követelést elismerje.

Elismert a követelés, ha

- Szerződésen alapuló követelésnél a partner nem kifogásolja meg a számlát, a teljesítéssel kapcsolatban sem minőségi, sem mennyiségi kifogást nem emel, valamint év végén az egyenlegközlőn észrevételt nem tesz, illetve az egyenlegközlőn a fennálló tartozás nyilvántartás szerinti összegét írásban visszaigazolja.
- Jogszabályon alapuló követelések esetében érvényes jogszabály, határozat biztosítja az elismertséget, a dokumentálhatóságot, még akkor is, ha az adós vitatja azt.
- Az adós, a vevő a követelést a mérlegkészítés napjáig rendezte.

Az Áht. 108. § /2/ bekezdése szerint a költségvetési szerv a követeléseiről csak a törvényben meghatározott módon és esetekben mondhat le. A fordulónapi vevői követelésekről az EcoStat program keretében nyilvántartást vezet folyamatosan.

Intézményünk a kint levőségeket folyamatosan figyeli és a szükséges intézkedéseket megteszi.

Az éves költségvetési törvényben meghatározott kis összegű (jelenleg: 100.000,-Ft) követelést behajtásra előírni nem kell.

Behajthatatlan követelést a könyvviteli mérlegben nem lehet kimutatni, azt hitelezési veszteségként a saját tőkével szemben le kell írni.

Behajthatatlannak azt a követelés minősíthető, amely megfelel a Korm. rendelet 5. § (3) bekezdésében leírt feltételek valamelyikének.

A behajthatatlanság tényét és a behajthatatlannak minősített követelés összegét dokumentálni kell. (visszajött postai elszólító levelek, feljegyzés, stb.)

A dokumentumok elkészítéséért a gazdasági ügyintéző felelős.

6. Államháztartás szervezte alapítása, átszervezése esetén az alapító, az irányító szerv döntése alapján véglegesen átadott, valamint vagyonkezelésbe vett eszközök bekerülési értéke

Az államháztartás szervezte alapítása, átszervezése esetén az alapító, az irányító szerv döntése alapján **véglegesen átadott eszköz bekerülési értékének** - ha jogszabály eltérően nem rendelkezik - az alapító okirat, illetve annak módosítása mellékletét képező átadás/átvételi jegyzőkönyvben szereplő érték minősül. Az átadó szervezetnél kimutatott bruttó (illetve bekerülési) érték alkalmazása esetén az átadásig elszámolt halmozott értékcsökkenést (illetve értékvesztést) is nyilvántartásba kell venni.

Az államháztartás szervezte alapítása, átszervezése esetén az alapító, az irányító szerv döntése alapján **a vagyonkezelésbe vett eszköz bekerülési értékének** - ha jogszabály eltérően nem rendelkezik - a vagyonkezelési szerződésben (illetve annak mellékletét képező átadás/átvételi jegyzőkönyvben) szereplő érték minősül. Az átadó szervezetnél kimutatott bruttó (illetve bekerülési) érték alkalmazása esetén az átadásig elszámolt halmozott értékcsökkenést (illetve értékvesztést) is nyilvántartásba kell venni.

7. Külföldi pénzürtékre szóló eszközök és kötelezettségek forint értékének meghatározása

A valutapénztárba bekerülő valutakészletet, a devizaszámlára kerülő devizát, a külföldi pénzürtékre szóló követelést, illetve kötelezettséget a bekerülés napjára, illetve a szerződés szerinti teljesítés napjára vonatkozó, a Magyar Nemzeti Bank (MÁK) által közzétett, hivatalos közép devizaárfolyamon átszámított forintértéken kell a nyilvántartásba felvenni.

Ez alól kivétel a forintért vásárolt valuta és deviza, amelyet a ténylegesen fizetett forint alapján kell a nyilvántartásba vételi árfolyamot meghatározni.

A könyvviteli mérlegben a valutapénztárban lévő valutakészletet, a devizaszámlán lévő devizát, továbbá a külföldi pénzürtékre szóló - az értékvesztéssel, valamint a visszaírt értékvesztéssel módosított - minden követelést, kötelezettséget a költségvetési év mérleg fordulónapjára vonatkozó a Magyar Nemzeti Bank által közzétett, hivatalos devizaárfolyamon átszámított forintértéken kell kimutatni, amennyiben a mérleg-fordulónapi értékelésből adódó különbözetnek a külföldi pénzürtékre szóló eszközökre, kötelezettségekre gyakorolt hatása jelentős.(eléri az ezer Ft-ot)

Az előzőekben leírt devizaárfolyam használatától el kell térni, ha a Magyar Nemzeti Bank által nem jegyzett és nem konvertibilis valutát kell forintra átszámítani.

Ez esetben a valuta szabadpiaci árfolyamán (ennek hiányában országos napilapban a világ valutáinak árfolyamáról közzétett tájékoztató adatai alapján) a Magyar Nemzeti Bank által jegyzett devizára átszámított értéket kell a Magyar Nemzeti Bank által közzétett, hivatalos devizaárfolyamán forintra átszámítani.

A mérleg-fordulónapi értékelésből adódó különbözet megállapítása érdekében a külföldi pénzürtékre szóló eszközök és kötelezettségek mérleg-fordulónapi értékelését mindenképpen el kell végezni, meg kell állapítani a különbözetet (külön a külföldi pénzürtékre szóló eszközökre, külön az ilyen kötelezettségekre)!

Minden esetben jelentős összegűnek kell tekinteni, ha a külföldi pénzürtékre szóló követelés, illetve kötelezettség mérlegfordulónapi értékelésekor a költségvetési év mérlegfordulónapjára vonatkozó - a Szt. 60.§-a szerinti - devizaárfolyamon átszámított forintértéke és az értékelés előtti könyv szerinti értéke közötti különbözet összege meghaladja az értékelés előtti könyv szerinti érték 20%-át vagy a 100.000 Ft-ot.

A valutapénztárban lévő valutakészletnek, a devizaszámlán lévő devizának a költségvetési év mérleg-fordulónapjára vonatkozó értékelése előtti könyv szerinti értéke és az értékeléskori forintértéke közötti -jelentősnek minősített - különbözetet:

- a.) **amennyiben összevontan veszteség**, az egyéb dologi kiadások között kell árfolyamveszteségként elszámolni,
- b.) **amennyiben összevontan nyereség**, az egyéb bevételek között kell árfolyamnyereségként elszámolni.

A külföldi pénzürtékre szóló követeléseknek, illetve kötelezettségeknek a költségvetési év mérleg-fordulónapjára vonatkozó értékelése előtti könyv szerinti értéke és az értékeléskori forintértéke közötti -jelentősnek minősített - különbözetet:

- a.) **amennyiben összevontan veszteség**, a saját tőke csökkenéseként kell elszámolni,
- b.) **amennyiben összevontan nyereség**, a saját tőke növekedéseként kell elszámolni.

8. Az értékvesztés elszámolásának, visszaírásának feltételrendszere

8.1. Értékvesztésének elszámolása

A Szt.-ben, valamint a Korm. rendeletben előírt szabályok szerint értékvesztést kell elszámolni a készleteknél abban az esetben, ha mérlegkészítéskor azok piaci értéke tartósan és jelentősen alacsonyabb, mint a nyilvántartás szerinti érték.

Értékvesztést kell elszámolni a vevő, adós minősítése alapján a beszámolóval lezárt év mérleg fordulónapján fennálló és a mérlegkészítés időpontjáig pénzügyileg nem rendezett követeléseknél- a mérlegkészítés időpontjában rendelkezésre álló információk alapján - a követelés könyvszerinti értéke és a követelés várhatóan megtérülő összege közötti különbözet összegében, ha ez a különbözet tartósnak mutatkozik és jelentős összegű.

Az adósminősítés szempontjai:

- egyedi értékelés, kis összegeknél összevontan,
- az év fordulónapjára rendelkezésre álló információk (fizetőképesség, csőd, felszámolás),
- tapasztalati számok (pl. behajthatatlan kis összegű tételek az előző években),
- jogi információk.

Intézetünknel a követeléseknél jelentősnek minősül a veszteség jellegű különbözet, ha az értékvesztés összege eléri a nyilvántartott követelés bekerülési értékének (nyilvántartásba vételi értékének) a 20 %-át vagy a Korm. rendelet 5.§ 2. pontja szerinti értéket, mely jelenleg 100.000 Ft.

8.2. Az értékvesztés megállapítása, összegének meghatározása

8.2.1. A vásárolt készlet értékelése

A vásárolt **készlet** bekerülési, illetve könyv szerinti értékét csökkentetten kell a mérlegben szerepeltetni, ha a készlet a vonatkozó előírásoknak (szabvány, szállítási feltétel, szakmai előírás, stb.) illetve eredeti rendeltetésének nem felel meg, ha megrongálódott, ha felhasználása, értékesítése kétségessé vált, ha feleslegessé vált. A készlet értékének csökkentését ez esetben addig a mértékig kell elvégezni, hogy a készlet a használhatóságának (értékesíthetőségének) megfelelő, mérlegkészítéskor, illetve a minősítés elvégzésekor érvényes (ismert) piaci értéken (legalább haszonanyag áron, illetve hulladékértéken) szerepeljen a mérlegben.

Az értékvesztés, valamint annak visszairására vonatkozó javaslat elkészítésének határideje a tárgyévet követő január 31.

Az értékvesztésre, valamint annak visszairására vonatkozó javaslat elkészítéséért a

gazdasági ügyintéző felelős.

Az értékvesztésre, valamint annak visszairására vonatkozó javaslat jóváhagyására a gazdasági igazgatóhelyettes jogosult.

8.2.2. A követelések (adósok, vevők) értékelése

A mérleg fordulónapján késedelemben lévő **követelések** (ideértve a vevőkkel, adósokkal, a hitelintézetekkel, pénzügyi vállalkozásokkal szembeni követeléseket, a kölcsönként, az előlegként adott összegeket) után elszámolandó értékvesztés összegét a következő értékelési elvek szerint kell megállapítani :

- 90-180 napos késedelem esetén a követelés 10 %-a
- 181-360 napos késedelem esetén a követelés 25 %-a
- 360 napon túli késedelem esetén a követelés 50 %-a

Az értékvesztés, valamint annak visszairására vonatkozó javaslat elkészítésének határideje: a tárgyévet követő január 31.

Az értékvesztésre, valamint annak visszairására vonatkozó javaslat elkészítéséért a gazdasági ügyintéző felelős.

Az értékvesztésre, valamint annak visszairására vonatkozó javaslat jóváhagyására a gazdasági igazgatóhelyettes jogosult.

Amennyiben a **követelések** várhatóan meg nem térülő összege bizonylatból, dokumentumból (például: bírósági végzés, megállapodás, felszámoló értesítése, stb.) megállapítható, az értékvesztés összegét a rendelkezésre álló dokumentumok alapján, abban szereplő összeggel megegyező mértékben kell elszámolni.

8.2.3. Kisösszegű követelések értékelésének szabályai

Az értékvesztés számviteli elszámolása szempontjából a Könyvtár **követeléstípusonként** (adós, illetve vevőcsoportonként) kis összegűnek tekinti az Áht. 108. §. (4) bekezdésében meghatározott 100.000 Ft -ot meg nem haladó követeléseket, ide nem értve a Korm. rendelet 31/A. § (1) bekezdése szerinti egyszerűsített értékelési eljárás körébe vont kisösszegű követeléseket.

A vevőként, az adósonként kis összegű követelések könyvvitelben elkülönített - tételesen külön kimutatásba foglalt - csoportjára vonatkozóan az értékvesztés összegét -az **egyedi minősítés mellőzésével** - a követelések nyilvántartásba vételi együttes értékének 20 %-ában állapítjuk meg.

Ez esetben a következő évi mérleg fordulónapi értékeléskor a vevőként, adósonként kis összegű követelések - hasonló módon megállapított - értékvesztésének összegét össze kell vetni az előző évi, ilyen jogcímen elszámolt értékvesztés összegével és a csoport szintjén mutatkozó különbözetet - előjelének megfelelően - a korábban elszámolt

értékvesztést növelő értékvesztésként, illetve a korábban elszámolt értékvesztés visszairásaként kell elszámolni.

8.3. *Értékvesztés visszairása*

Amennyiben a vevő, az adós minősítése alapján a követelés várhatóan megtérülő összege a 7.2. pontban rögzített mértékkel meghaladja a követelés könyvszerinti értékét, a korábban elszámolt értékvesztést visszairással csökkenteni kell.

Az értékvesztés visszairásával a könyv szerinti érték nem haladhatja meg a követelés nyilvántartásba vételi értékét.

9. A mérlegben szereplő egyes források értékelése

A Könyvtár a források között mutatja ki:

- a.) a saját tőkét,
- b.) a tartalékot,
- c.) a kötelezettségeket.

9.1. *A saját tőke értékelése*

A saját tőke azt mutatja, hogy az alapító milyen összeget bocsátott véglegesen az intézet rendelkezésére.

Saját tőkeként kell kimutatni a mérlegben a tartós tőkét, a tőkeváltozást és az értékelési tartalékot.

A tartós tőke az 1992.01.01.-én meglévő tartós források állománya.

Tőkeváltozásként kell kimutatni az eszközök finanszírozására szolgáló 1992.01.01. után képződött tartós forrásokat, valamint forrás csökkenéseket.

A saját tőkét a könyvviteli mérlegben a nyilvántartott, könyvszerinti értéken kell kimutatni.

9.2. *Értékelési tartalék*

Értékelési tartalékként kell kimutatni az immateriális javak, tárgyi eszközök nyilvántartási értéke és piaci értéke közötti különbözetet.

Mivel intézetünk nem alkalmazza az értékhelyesbítés szabályát, ezért az értékelési tartalék számlán adat nem szerepelhet.

9.3. *Tartalék értékelése*

A tartalékok között kell kimutatni az intézet pénzeszközének azt a forrását, amely jóváhagyás után befektetett eszközök finanszírozására, vagy folyó évi kiadások teljesítésére fordítható.

A Könyvtár a tárgyév költségvetési tartalékaként az előirányzat maradványt mutatja ki a könyvviteli mérlegben.

Az előirányzat maradvány a befolyt bevételek és teljesített kiadások különbözete, melynek megállapítása során figyelembe kell venni az aktív és passzív pénzügyi elszámolások módosító tételeit is.

9.4. Kötelezettségek értékelése

9.4.1. Hosszú lejáratú kötelezettségek

Hosszú lejáratú kötelezettségek között az egy évnél hosszabb lejáratra felvett hitelek és kapott támogatási kölcsönöket kell a folyósított, illetve a törlesztésekkel csökkentett összegben a könyvviteli mérlegben kimutatni.

A könyvviteli mérlegben kimutatásra kerülő összeg bizonylata a hitelt folyósító hitelintézetnek a december 31-i állapotra vonatkozó bankkivonata, illetve egyenlegközlő levele.

A pénzügyi lízing esetén a kötelezettségek összege a fizetendő kamatot nem tartalmazhatja.

Hosszú lejáratú kötelezettségek között csak a mérleg fordulónapját követő egy éven túl esedékes összeg mutatható ki. A kötelezettség mérleg fordulónapját követő egy éven belül esedékes törlesztő részletét a rövid lejáratú kötelezettségek között kell a mérlegben kimutatni.

9.4.2. Rövid lejáratú kötelezettségek

A rövid lejáratú kötelezettségeket rövid lejáratú kölcsönök, rövid lejáratú hitelek, kötelezettségek áruszállításból és szolgáltatásból (szállítók) és egyéb rövidlejáratú kötelezettségek tagolásban kell a mérlegben kimutatni.

Az áruszállításból, a szolgáltatásteljesítésből származó, **általános forgalmi adót is tartalmazó, a mérleg fordulónapjáig esedékes kötelezettségeket** a könyvtár által elismert, számlázott összegben kell kimutatni mindaddig, amíg az kiegyenlítésre nem került.

Az ilyen jellegű kötelezettségek mérlegben történő szerepeltetésének nem feltétele, hogy a számla készítésének időpontja a mérleggel lezárt évben legyen. Minden olyan számlának meg kell jelenni a mérlegben, amely a beszámoló készítésének - számviteli politikában meghatározott évet követő február 01. időpontjáig megérkezik az intézethez, és a teljesítés a mérleggel lezárt évben megtörtént.

Nem kell a kötelezettséget a mérlegben kimutatni, ha arról a szállító, szolgáltató írásban lemond, vagy ha a kötelezettség törvényi rendelkezés alapján elévült.

Az egyéb rövidlejáratú kötelezettségek között a mérlegben elkülönítetten kell kimutatni

- a munkavállalókkal szembeni kötelezettségeket,
- a költségvetéssel szembeni kötelezettségeket,
- a támogatási program előlege miatti kötelezettségeket, a szabálytalan kifizetések miatti kötelezettségeket, valamint

az egyéb rövidlejáratú kötelezettségeket az egyeztetett könyvszerinti értékben, illetve a névszerinti analitikus nyilvántartásban szereplő összeggel megegyező értéken kell a mérlegben szerepeltetni.

A hosszú lejáratú kötelezettségből a mérleg fordulónapját követő egy éven belül visszafizetendő törlesztéseket a rövid lejáratú egyéb kötelezettségek között elkülönítetten kell kimutatni.

10. Záró rendelkezés

A Könyvtár és Információs Központ

ESZKÖZÖK ÉS FORRÁSOK ÉRTÉKELÉSI SZABÁLYZATA

2013. január 1-én lép hatályba.

Ezzel egy időben a korábban érvényes értékelési szabályzat hatályát veszti.

Az eszközök és források értékelési szabályzatát módosítani kell a gazdasági igazgatónak,

- olyan jogszabályi előírás változása esetén, amely érinti a hatályos szabályzat előírásait, valamint
- ha a Könyvtár sajátosságai, működésének változása alapján indokoltá vált.

A szabályzat olvasható az MTA KIK honlapján és minden dolgozó a Megismerési nyilatkozat aláírásával igazolja, hogy olvasta és megértette az előírások tartalmát.

A módosításokat általában az ok felmerülésétől számított 90 napon belül kell végrehajtani.

A Szt. tv. és a Korm. rendelet előírásait visszamenőleges hatállyal is alkalmazni kell.

Budapest, 2013. január 01.

Végleges változat készült: 2013.december 31.

Készítette: Jakócs Tamás

gazd.igazgató

.....